

Meil – sukienka (koszulka) na Torę

Ten oryginalny przedmiot związanym ze zwyczajami religijnymi europejskich Żydów trafił do muzeum z rynku antykwarycznego. Nie jest bezpośrednio związany z Kielcami. Wykonany został z jasnego jedwabnego aksamitu z aplikacjami i grubym haftem metalowa nicią.

Otwory na górze służą do przełożenia uchwytów od rolek Tory; zazwyczaj nakładano na nie jeszcze srebrne korony.

Czym jest meil?
Skorzystajmy
z fragmentu
znakomitego opisu
Magdaleny
Sieramskiej
z Żydowskiego
Instytutu
Historycznego
w Warszawie:
„Sukienka
(koszulka na *Torę*;
hebrajskie *meil*) –
rodzaj ozdobnego
pokrowca, okrywy,

nakładanej na zwój *Tory* (rodła , pergaminowy zwój z Pięcioksięgiem nawinięty na dwie rolki) przechowywany w *aron* (*ha-*) *kodesz* [szafie na rodła, znajdującej się zazwyczaj we wschodniej ścianie bóżnicy]; miał on go chronić, a zarazem zdobić. Niewykluczone, że do tego zwyczaju przyczyniła się żydowska tradycja mistyczna, traktująca *Torę* jak żywy organizm; najistotniejsza była „dusza” *Tory*, równoznaczna z jej treścią mistyczną, ukryta pod szatą zewnętrzną, która symbolizowała treść dosłowną, tj. opowieści historyczne. Meile ozdabiano najczęściej motywem korony, podtrzymywanej przez dwa lwy. Temu przedstawieniu zazwyczaj towarzyszyła inskrypcja donacyjna. Spotyka się też dekoracje ze sceną ofiarowania Izaaka, z wizerunkami sprzętów ze Świątyni Jerozolimskiej. Kolorystyka meili używanych w ciągu roku była dowolna, jedynie w [jesienne święta, obchodzone w miesiącu Tiszri]: Rosz ha-Szana [Święto Trąbek] i Jom Kipur [Dzień Pojednania, Sądny Dzień] zakładano białe”.

Koszulka z Muzeum Historii Kielc powstała być może w południowo-wschodniej części Europy prawdopodobnie w pierwszej połowie XX wieku. Haftowana inskrypcja na dole tkaniny zawiera imiona ofiarodawców: „*Mendel Mosze syn Dawida i Liba córka Joela Fargatsa*” (życzliwie przetłumaczył tekst p. Marek Maciągowski).

Dla porównania, poniżej fotografia sukienki na Torę w zbiorach Muzeum w Sosnowcu (fot. ze strony Muzeum POLIN).

Zainteresowanym polecamy internetowa stronę Centralna Baza Judaików (tak można wpisać w wyszukiwarce), świetnie prowadzoną przez Muzeum Żydów Polskich POLIN.

Krzysztof Myśliński